

ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Лариса Петренко, д.пед.н., проф.

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України
м. Київ, Україна

Метою дослідження є аналіз можливостей використання цифрового потенціалу для трансформації вищої освіти.

Прагнення України стати рівноправним членом європейської спільноти відображається в стратегічних та операційних цілях щодо розбудови інклюзивного, інноваційного та взаємопов'язаного Європейського простору вищої освіти до 2030 року (Кабінет Міністрів України, 2022). Їх втілення призведе до трансформації національної системи вищої освіти, зокрема педагогічної вищої освіти, яка забезпечує підготовку кадрового потенціалу для: розбудови якісної дошкільної освіти; продовження реформи загальної середньої освіти «Нова українська школа»; забезпечення якісної професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти; максимізації якості вищої освіти та розвитку освіти дорослих; організації дистанційного навчання закладами освіти; використання цифрових технологій в освіті; підготовки українських науковців у галузі 01 Освіта/Педагогіка, їх розвитку та інтеграції у світовий науковий простір (Президент України, 2021).

Трансформація вищої освіти у післявоєнну добу відбуватиметься в умовах цифровізації суспільства (Нацрада з відновлення України від наслідків війни, 2022). У Стратегії розвитку вищої освіти України на 2022–2032 роки цифровізація визначена одним із пріоритетних напрямів та інструментом підвищення ефективності професійної підготовки фахівців для відновлення національної економіки в повоєнні часи (Кабінет Міністрів України, 2022). До основних орієнтирів розбудови вищої освіти віднесено прискорення розвитку ефективних цифрових освітніх екосистем, що потребує наявності розвинутої інфраструктури, зв'язку і цифрового обладнання та ефективного планування і розвитку цифрового потенціалу, який складається з: 1) сучасних організаційних можливостей; 2) підготовлених наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників, які володіють цифровими компетентностями; 3) високоякісного освітнього наповнення,

інструментів і безпечних платформ, що відповідають стандартам приватності й етики та є зручними для користувачів; 4) допоміжних технологій для осіб з інвалідністю, що відповідають стандартам приватності й етики та є зручними для користувачів; 5) допоміжних технологій для осіб з інвалідністю, що спроможні розвивати цифрові компетентності для цифрової трансформації; 6) цифрових умінь і компетентностей для цифрової трансформації, підготовка більшої кількості фахівців у цій сфері, зокрема з урахуванням гендерного балансу (Кабінет Міністрів України, 2022). Ефективне використання цифрового потенціалу для розвитку університетів можливе за умови входження в Європейський освітній простір вищої освіти, активного розвитку проектної діяльності та інтернаціоналізації.

Цифрове майбутнє Європи, представлено на найближчі десять років у Декларатії «Цифрове десятиліття Європи: цифрові цілі до 2030 року». Рушійною силою технологічної та цифрової революції визначено науку, без потужної підтримки якої, досліджень, розробок та наукової спільноти неможливий подальший соціально-економічний розвиток. У цьому контексті наголошується необхідність зосередити увагу на освіті, щоб забезпечити належну підготовку і кваліфікацію науково-педагогічного персоналу, сформувані уміння і навички для ефективного використання інформаційних технологій в освітньому процесі, а також здатність викладати із застосуванням цифрових технологій задля підвищення конкурентоздатності випускників на ринку праці в короткостроковій та довгостроковій перспективі (European Commission, n.d.). Європейською Комісією визначено початковий список багатонаціональних проектів, у переліку яких ті, в яких можуть брати участь учені і студенти вітчизняних університетів (European Commission, 2021). Цифровий розвиток орієнтований на людину, розширення можливостей громадян і бізнесу. У цій політичній Програмі визначено права і принципи, окреслено європейські цінності, серед яких: свобода, захист і справедливість.

Зроблено висновок, що для успішної трансформації національної вищої освіти необхідно використовувати повною мірою цифровий потенціал, що передбачає розвиток ефективних цифрових освітніх екосистем, заснованих на європейських принципах і цінностях, зорієнтованих на підготовку кваліфікованих фахівців з розвинутими цифровими компетентностями.

Ключові слова: вища освіта, цифровий потенціал, трансформація, екосистеми.

Література

- Кабінет Міністрів України. (2022, 23 лютого). Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти на 2022–2032 рр. (№ 286-р). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286–2022-%D1%80#Text>
- Нацрада з відновлення України від наслідків війни. (2022, Липень). Проект плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Освіта і наука». <http://bitly.ws/HxFR>
- Президент України. (2021, 2 червня). Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію людського розвитку» (№ 225). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225/2021#Text>
- European Commission. (n. d.). Europe’s Digital Decade: digital targets for 2030. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019–2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_en
- European Commission. (2021, September 15). Commission proposes a Path to the Digital Decade to deliver the EU’s digital transformation by 2030. <http://bitly.ws/HxG6>

ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ УЧНІВ — ВИКЛИК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

**Олена Пометун, д.пед. н., проф.,
член-кореспондент НАПН України**
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

У час радикальних змін і трагічних випробувань людям треба опертися на якісь фундаментальні чинники з тим, щоб на їх базі наповнити сенсом своє життя. Відтак, особливого значення набувають цінності як на рівні окремої особистості, так і суспільства та нації в цілому. Українське суспільство нині згуртовано навколо ідеї захисту незалежності і цілісності нашої країни, своїх цінностей, які стали чи не найважливішими ознаками, що відрізняють наш народ від країни-агресора.

Під тиском війни спостерігаємо поступовий рух українського суспільства від цінностей «суспільства споживання» у бік цінностей «постматеріалізму» (Inglehart & Welzel, 2005), коли на перший план виходить не матеріальне благополуччя чи особистий успіх, а благополуччя громади та суспільства, якість людських відносин як основа людського щастя. Не-